

opstaaet, skyldes den Mangel paa Ledelse, der har været i Nationalbanken gennem en lang Række Aar.

Det er et Drama, der er udspillet her, et Drama, der har voldt Bekymring, Sorg og Ulykke i mange Hjem. Det er et Drama, der præsenteres os i flere Akter. Dette har forværret Situationen i høj Grad, og naar det er sket, skyldes det ganske sikkert Mangel paa Grundighed, Fremsyn og Handlekraft hos dem, der har haft med den Sag at gøre. Man kan maaske sige, at bagefter er det let at se, hvorledes det skulde have været gjort; men ogsaa kort efter at det første Indgreb var sket overfor Landmandsbanken, var der sikkert mange, som havde Følelsen af, at det, der her var gjort, var ikke nok. Navnlig var det et Fejlgreb af Rang, at den gamle Bestyrelse fik Lov til at blive siddende. Der skulde have været ganske anderledes kraftige Forholdsregler til som Modgift overfor den Depression, som denne Begivenhed havde medført, men i Stedet søgte man med en udsøgt Langsomhed at faa Banken rekonstrueret. Det tog Tid, inden de nye Ledere blev udnævnt, den Gang det endelig kom saa vidt, at der kom nye Ledere; i det hele taget var der ingen Fart i det, og det var dog det, der allermost trængtes til for at stoppe den Udsivning fra Banken, der stadig fandt Sted. Der kom nye Rygter frem, og hvad der naturligvis heller ikke bidrog saa lidt til at forværre Situationen, var hele den Agitation, der, vel mest af politiske Grunde, blev sat i Gang baade ved Møder og i Pressen overfor Banken og Mænd, der var knyttet paa en eller anden Maade til Banken eller havde staaet i Forbindelse med den. Den snigende Sot bredte sig, og Pengene forsvandt mere og mere af Kassen, indtil en skønne Dag Skuden var paa Grund.

Der har været flere om Skylden, man kan ikke lægge den paa en enkelt Mand, men der er mange flere om Skaden. Ja, det er netop Sagen, der er saa overordentlig mange, som her kommer til at dele Skaden, og mange flere vilde jo komme til det, hvis man nu ikke søgte at raade Bod derpaa, saa godt som det er muligt under de givne Forhold. Det er nemt nok at sige: Lad det falde, som ikke kan staa! Men Forholdet er her det, at naar det store Træ falder — og det vilde det jo blive, naar Landmandsbanken gik i Likvidation — vil det rive en Mængde andre Træer i Skoven med sig, Erhvervslivets Træer, som er knyttet i saa høj Grad til denne Bank. Og det er ikke alene Erhvervene og de erhvervsdrivende, der vilde komme til at

føle det, men de Tusinder af Arbejdere, som er knyttet til disse Erhverv, vilde forøge de arbejdsløse Skarers Tal.

Det er en Tvangssituation, vi er i — det er jo gentagne Gange sagt i Dag. Lovgivningsmagten er stillet overfor en meget vanskelig og tvungen Opgave. Det ligger, naar Lovgivningsmagten skal tage Ansvar for noget, nær at kræve, at man ogsaa kan faa det undersøgt og overvejet i saa høj Grad som muligt, helst til Bunds. Adskillige Gange lader dette sig ikke gøre, og i det foreliggende Tilfælde vilde Kravet om en lang eller længere Tids Overvejelse og Undersøgelse kun medføre, at Livets Malstrøm gik videre og voldte sine Ulykker. Hvad enten man havde standset Bankens Udbetalinger, eller man vilde lade disse løbe paa Statskassens Regning, vilde det i begge Tilfælde være til Fordærv. Nej, der var en kort Frist, men der maa jo handles.

Dette Lovforslag frembyder jo en Ændring til Loven af 21. September 1922. Ved denne Lov bevilgede Rigsdagen 40 Mill. Kr. til Præference-Aktier i Landmandsbanken og desforuden en Statsgaranti i Overgangstiden, ganske vist med Samtykke af det nedsatte Udvalg. Men ved denne Garanti har den danske Stat paataget sig Forpligtelser. I god Tro har mange ladet deres Penge blive staaende i Banken, i god Tro har andre indsat Penge i Banken, og i god Tro har Folk i Udlandet handlet med og paa anden Maade været i Forbindelse med denne Bank. Man kan ikke bryde de berettigede Forventninger, som herigennem er opstaaet, og Staten har en moralsk Forpligtelse til at betale. Dette Lovforslag maa selvfølgelig vække overordentlig stor Betænkelighed hos alle os, der skal tage Medansvaret for det. Det giver fuld Garanti for Forpligtelser af enhver Art, som Landmandsbanken maatte paadrage sig indtil Aaret 1928. Det, der sker her, er jo, at man i dette Tidsrum i Virkeligheden opretter en Statsbank. Den ærede sidste Taler udtalte, at Staten her stillede sine Midler til Raadighed for en privat Bankbestyrelse. Ja, der er jo dog det at bemærke, at Staten indsætter et Flertal af Medlemmerne i Bankraadet, og Bankraadet skal jo vælge Direktionen. Man kan ikke antage andet end, at de Medlemmer, som Staten vælger ind i Bankraadet, i saa høj Grad som muligt vil paase Statens Tarv. Selvfølgelig kan der gribes fejl, og et Bankraad er vel sjældent i Stand til paa tilstrækkelig effektiv Maade at kontrollere de Dispositioner, som Direktøren træffer. Det er ingen hyggelig Situation, vi gaar i Møde